

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Gúnyosok poliszorát 5 kr.
Nagobb terjedelmű, mint ezelőtt több helyi hírdetése, akit szerinti a legolcsóbb árért.
Bélyeg: minden bejelentéstől külön 50 kr.
Nyitvatartás megjelölt helyeken Szombathelyen péntek 15 kr.
Név- vagy bércmentellel beküldött kéziratok nem vételnek tekintetbe. — Ugyanazon kéziratok nem adnak vissza.

Meghívás.

A debreczeni függetlenségi párt a „függetlenségi kör” helyiségeiben (Főpiac Szikszai ház, 1824 sz.) folyó hó 22-én, vasárnap délelőtt 10 órakor fontos ügyekben gyűlést tart, melyre a debreczeni függetlenségi párt tagjai tisztelt meghívattak.

Egyszerű felkérének a függetlenségi pártot tartozó vidéki párthiveink is, hogy a gyűlésen minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

Debreczen 1877. apr. 15.

Gálóczy Gusztáv. elnök.

Hajdúvármegye bizottságának közgyűlése.

Debreczen. 1877. apr. 20.

A mai nap eseménye ismét gazdagította történelmünket egy lappal, melyre büszkén fogunk hivatkozni mindenkor, és melyre büszké leendő Hajdúvármegye bizottságának azon többsége, mely midőn nemzeti legszentebb jogainak megvédéséről volt szó, följelvetett mindennemű politikai tekintet és érdek, nyíltan merete kimondani azt, hogy: mi, Tisza Kálmán ur illetőleg a magyar kormány által a bank és vámmügyi kényszerítő szerződés folytán hazánkat az örvény szélére jutni látnak, elérkezettnek véltük az időt, hogy példájára Pest-Pilis-Solt megyének, ennek megkeresése folytán, tiltakozó kérelmünket terjesszük a megye közönsége nevében a magyar országgyűléshez, miszerint a kormány által a képviselőháznak előterjesztendő bank- és vámmügyi szerződés, mely romba dönti hazánk iparát épügy mint kereskedelmét — el ne fogadják.

Meg voltunk győződve Hajdúvármegye közönségének szilárd hazafiságáról, és tekintve az eredményt, a hozzájuk köztűt reményünkben nem csalatkoztunk, de bár tudtuk, hogy Pestmegye felirata ellen fog felszúrné vergődni némi agitáció a Tisza Kálmán vakon követők részéről, azt mindazáltal nem hittük, hogy a harez oly óriási mérvet öltsön, mint a milyet öltött.

Mintha csak a muszkák ellen kellett volna harezolni! Pestmegye felirata felolvastatván, Gaál Mihály volt az első, ki röviden válaszolt a felirat iránt és czélját, ugyanolyan értelembe felirát indítványozta. — Utána Nagy Gábor szölt, kinek époly gyorsan elmondott, mint hoeszan tartó beszédének tartama oda lyukadt ki, hogy a bank és vámmügyi szerződés és általában a közönségy, vivmányának és nyereségnek tekintendő.

Tiszteltük mindenkinek meggyőződését, de lehetetlen ama kifejezések megrötránkozással vissza nem emlékeznünk. Vivmányának és nyereségnek nevezni azt, a mi kárhözatos; áldásnak mondani azt, a mi átok; valóban megrötránkozott. A hangos zugásból, mely beszédét követte, észrevehette Nagy Gábor, hogy elmondott szavai nem találtak fogékony talajra.

E körülmény és az, hogy a vitaközpontja alant mintegy harminceket szaporodott a jelenlevő bizottsági tagok száma, igen lehangolta azokat, kik feltették magokban ennélfeleg, hogy halálig védelmezendik azon álláspontot, melyet Tisza Kálmán ur érdekében elfoglalni jónak láttak.

És e védelemben, magának a főispán urnak is jelentékeny része volt. Lévai Márton biz. tag alapos, higgadt beszédében elsorolta mindazon tényezőket, melyek szerint Tisza odadobta jogainkat, és noha egyes részleteiben az alkudoások nem is, de főbb vonásaikban ismeretese, mindazonáltal okulva a multból, az esélyek mindig csak kárhözatosak voltak a nemzetre; pártolja Gaál Mihály indítványát.

Miskolczy Lajos főispán ezt már nem hallgathatta el. Tisza Kálmánra azt mondani, hogy „oda dobta” jogainkat, már több mint felségértés! Ezt meg kell torolni, és erre a főispán vállalkozott. Beszéde jellemző az embert és jellemző a megye legfőbb hivatalnokát. Heves, szenvedélyes volt. És bár kinyilatkoztatta

előre, hogy a tárgyhoz tulajdonképen nem szól, — de azért tulajdonképen még is hozzá szölt.

Szözlött a főispán és különös nagy sulyal azt mondá, hogy: „Magyarországnak nincsenek, nem léteznek olyan törvényei, melyek értelmében az önálló bank, és független vámtérület felállítását joggal követelhetné.”

Ismételtük, hogy ezt Miskolczy Lajos, Hajdúvármegye főispánja mondá. Mondta, s mert azt hívő, hogy a bizottsági tagokat meggyőzi általa, hogy hát ilyen törvények nincsenek. Ebből tehát azt kell következtetnünk, hogy nem törvényszabta, nem törvényes az a követelünk: az önálló bank és vámtérület.

Ha a főispán ezzel azt akarta megczáfolni, hogy Tisza „oda dobta” jogainkat, akkor ugyan gyöngéd czáfolt. Vagy pedig az volt szándéka, hogy ha Lévai van, a min. elnökre vonatkozó kifejezést elég korán visszautasítja, utána nem lesz bátorsága senkinek hasonló kifejezéseket használni. Ebben a főispán ur hasonlóképen csalatkozott, mert Gaál Mihály és Szabó Mihály nagyszabású beszédeikben nemcsak azt hangsúlyozták, hogy jogaink „oda dobattak”, hanem a köztudott szerződés szerint fel- s eladat. Miért nem czáfolta meg a főispán ur ezeket is?

Nagy Gáboron kívül segítették meg a polharat csordulig megtelített Fogthúli Sámuel, Lengyel Imre és végül Veszprémi Gáspár alispán is. A polhar kisorsult, s mint az alábbiakból látható, abban nem volt más viznél, s így az igaz ügynek nem ártott.

Szomorú, és fájdalom, nagyon gyakori jelenség, hogy éppen azok, kik hivattva volnának, ha nem is a törvény-szabta, de őseink által szerzett, utódaikra örökségül hagyott, s a természetből örökölt jogainkat törvény gyánat tekinteni — készek inkább azokról lemondani sőt el sem ismerni, csak hogy Tisza Kálmán iránti rajongásukat ezáltal is kimutassák.

No de nem szölnük többet, elég regisztrálnunk azon örrendes eseményt, hogy a megye közgyűlése nyílt szavazás mellett 54 szavazattal 24 ellenében Pestmegye felirátát magáévá tette, s ugyan ilyen értelemben a képviselőházhoz felírt elhatározta. És a milyen elzomorítottlag hatott a felirat elleni agitáció a jelenlevőkre, ép oly vigasztaló hatással volt az a körülmény, hogy a megye tisztviselőinek nagyrésze a felirat mellett nyilatkozott, miből látható, hogy az óriási följény daczára, az emberimádás nem lön még mindenkinek sajátjává.

Éljenek Hajdúvármegye e derék tisztviselői! Annak idejében meg fog róluk a megye emlékezni.

Hajdúvármegye folytatódó bizottsági közgyűlést elnök Miskolczy Lajos főispán ur egyegyed tíz órakor megnyitotta. Jegyzők felváltva olvassák a mult ülés jegyzőkönyvét, mely csekély módosítással hitelesítettük. A jegyzőkönyv felolvasása után Nánás város képviselő testületének 1877. évi költségvetése, mely még a tegnapi ülésről elmaradt, olvastatván fel, egyhangulag helyben hagyaték.

Majd a községi számadások terjesztetnek elő, melyek közüli Szovát 1876-ik, Nádudvar 1875. és 1876-ik, Faldes 1874-ik, Hadháza 1874. és 1875-ik, B-Ujváros 1873. és 1874-ik évi gazdai számadásai egyhangulag helyben hagyatának; Nádudvar 1874. és Tetétlen 1875. évi gazdai számadásai — mert kellek nem voltak felszerelve, — az illető községeknek visszadatni határozatuk.

Most az ügyrend értelmében a sor a törvényhatósági levelezésekre kerülén olvastatuk: Nagy-Várad város törvényhatóságának a népsikolai közoktatás tárgyában a képviselőházhoz intézett felirat. Ez ártat minden discussió nélkül egyhangulag tudomásul vétetik. Ezután pedig felolvastatuk Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye nyilatkozatát a bécsi kiegyezés tárgyában.

E nyilatkozat egész terjedelmében felolvastatván, először is Gaál Mihály biz. tag szözlalt fel következőleg: Meltóságos főispán ur! Tekintetes bizottsági közgyűlés! Az én meggyőződésem szerint azon kérdések, melyek a bécsi alkudoásoknak alapját teszik oly fontosak, hogy már ez egyedül a Magyarország önállóságának pallasdiomát képezi, annálforva a mennyiben törvényen alapuló sőt ö felsegje által is elismert nyilatkozaton alapuló joga van a nemzetnek egy a bankhoz, mint a kőben álló vámtérülethez: nagyon megfontolandó, s azt bizonyta-

láságoknak kitenni, a mennyiben hatáskörünkbe tartozik, ne engedjük; azokután, melyeket itt Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye elnöke az országgyűléshez intézett feliratában indokul elő vannak adva, azok után nem vélem indokolandónak bővebben azon kerényv pártolást; azok után pedig, melyek a már bármely tekintetben egyszer feladott jogainkkal vagy is az esélyeknek kitétt jogainkkal a tíz év alatt történtek nem kívánok senkit figyelmeztetni, mert azt hiszem, hogy mindenki tisztában van vele, hogy az esélyek nekünk mindig csak valóságos kárunkra szögláltak; e körülmények közt bátor vagyok az indítványom terjesztési a t. közgyűlés elé; miszerint Pestmegyének az országgyűléshez felterjesztett s ide megküldött felirátát tegye a tek. megye egészen és minden pontjában saját kívánatával és meggyőződéssel egyértelműnek s akkor annak szemellenben terjesztéssé fel az országgyűléshez egy hason értelmű felirát.

En az hiszem, hogy ez a megye, mely két megyéből alakult és a mely mindkét megye (a Hajdu kerületet illetőleg több izbe, de Szabolcs megye is) nem egy alkalommal adott kifejezést meggyőződéssé a bank- és vámmügyi vonatkozásig, ennek a két ilyen meggyőződéssel alakult bizottsági testületnek nincs is szüksége e tekintetben commoralni és bővebben fontolni.

En azt hiszem, hogy a Hajdúvármegyei bizottsági tagok — már maga a volt Hajdu kerület tisztikara is, a hol azon alkalommal mikor legelső volt a Hajdu kerület a bankgyűlés való felszöllésében az orsz. gyűléshez, egy szó sem nyilatkozott ellene — nem változtatják meg, semmi közbejött eset miatt véleményüket; Szabolcs megye tisztviselőjeiről szinte nem képezek mást, következképpen fenntartásával annak, hogy mint indítványt terö, még ez ügyhöz hozzá szöghassak, ajánlom indítványomat elfogadásra a tek. megye figyelmébe.

Nagy Gábor oly tárgyaknak vitatásához, melyek részleteiben előtte ismeretlenek nem kezd a Gaál Mihály indítványához nem járul.

Fogthúy Sámuel. A nagy hallgatás folytán állok fel, nem azért, hogy magamat feltűnővé tegyem, hanem igen is, midőn ilyen fontos kérdés van szönyegen, azt tartom, hogy mindenkinek, ki parányiságának érzetében legkisebb hivatást is érez arra, hogy szavát felemelhesse, kötelessége az tenni.

Itt most felolvastatott Pestmegyének felszöllés, valóban ezen felszöllés legelőször azon eszmét kelti fel bennem, hogy ha mi például Magyarország népei mind szözlöttek magyarul volnának és mint szözlöttek magyarul, a 14 millió erős nép, — mely vállat vállhozva bármily peroben kész hazájáért életét, vérét, vagyonát, szóval mindenét feláldozni, ha azon nép előtt fel vétetnék az a kérdés, hogy vajon a kormányrendszer a megyei muniopalitással legyzen összekötve vagy parlamentáris rendszerre alapították, ha mondom ezen a kérdés vettemek fel én egyszerre kész lennék azon felelettel, hogy nekem a megyei muniopalitás kell, mert ez ezrededét megartotta ezt a parányi népet, megartotta annyi veszedelem, annyi bajok, annyi eszások között. De könyörgöm aláson nem ott vagyunk most a hol voltunk p. az 1847-8 törvények hozatala előtt.

Az 1847-8 törvények hála érte annak alkotójára most már bevére az összes népet a törvény sánzaiba. Most már kérem nem az az osztály hozza a törvényt és hajtja végre azt, mely egyedül volt hivatva megalkotni az 1848-iki törvényeket, hogy miért említem meg ezeket annak oka igen egyszerű, mert az 1848-iki törvények előtti osztály mondhatni szözlésére néve nagyobbára magyar vot, de ha nem volt is vagyonátul fogva hozzá volt csatolva a magyar érdekekhez és bármily ügyben bármikor alig egy kevés kivétellel összpontosultak a megyében és együtt járdultak fel bármily bajban, bármely veszélyben.

Most hogy állunk? A 15 millióból alig 6 millió, körül van véve oly elemekkel hol mondhatjuk és igazán elmondhatjuk, hogy csak lappang a parázs, mely lehet a legkisebb szél fúvalmára égő tűzé válik, reánk rohan. Kérem aláson oly körülmények közt azt hiszem, hogy nem lehet más kormány formánk, mint a parlamentarismusra fektetett kormányzat.

Ezt pedig így hosszabban azért voltam bátor jelezni, hogy miután a parlamentarismus van elfogadva s életbelleptetve egy kicsit erőcsán tünik az fel nekem, hogy akár egyes képviselőt, akár a képviselő-testületet igyekedez egy megye vagy több megye, egy vagy más tárgyban instructióval ellátni; én pedig kérem aláson bocsánatot kérek Pestmegye azon fogalmazását körülbelöl mintegy instructió gyanánt láton odaadni az országgyűlésnek, hiszen természetesen attól fog függni, mit fog elszöadni mit nem, de miután már maga az az átirat is oly hosszadalmas és kissé réztelvény burkolt így rövidebben kívántam csak és mellesleg megemlíteni.

Hanem most áttérve magára azon átiratra méltóságosnak megengedni, hogy a mennyire parányiságom érzetében képes vagyok eszmémnek szavát adni s mintegy dióhéjba szörlitva mondhatom el alázatos nézetemet. — Könyörgöm aláson mi itt in partibus ugyan vagyunk e elég bátrak azt követelni magunknak — én magam részéről azt mondom, hogy nem — hogy mi a vám és bankügyet annyira értékek, hogy mi nullificálva a kormányon ál-

lónak, nullificálva a parlament többségének nézetét bele merjünk bocsátkozni annak bírálatába.

Helyesen járunk e akkor el? Nem. Mellesleg megjegyeztem én a magam részéről is már ezt, de szeretem hiinni, hogy az a ki azt fogalmazta maga sem lehet más meggyőződéssé, tehát lenni kell neki más ezélfőnek. En gondolok egyet, s ha netalán elmondom mi az, elmondom annak folytán alázatos nézetemet is. En azt gondolom, hogy azon átiratban nem czeloztatik más, mint a meglevő kormányt nem tetszén neki ezen ügyben eljárása, leszorítani onnan, hogy adjon másnak helyet.

En a magam részéről ezt is nagyon időelőtinek tartom, először is nagyon helyesen jegyeztettem meg Nagy Gábor képviselő társam által az, hogy mielőtt még részleteiben kivólva fejezve a magas miniszteriumnak egy a bank, mint a vámkérdés iránt a közös alkura névze tett pontozata, a felett így inpartibus pártolást törni egy kicsit elszöletet dolog, másrészt könyörgöm aláson most csak nem egész Európá jövüdik, mikor nem tudjuk, hogy meről lehet oly szerenéselenség mit talán kikérni nem vagyunk képesek, most kérem odavinni a dolgot, ahol majd megpróbáltatott a telen, hogy leszoritattva az egyik kormány, hogy még parlamenti rendes kormány nélkül maradjunk. Ugyan annál fogva nem bocsátkozva voltaképpen az átiratba tett azon okoknak fejtegetéseibe: egyszerűen tudomásul vétetni kívánom.

Lévai Márton. Pestmegye bizottsági közgyűlése átirátul felírja az összes törvényhatóságokat, nyilatkozatra Magyarország közgazdasági legfontosabb két tényezője a bank és vámkérdésbe, hogy mondaná ki a felett nézetét, iteleit; teszi ezt azon helyes nezetből kiindulva, hogy a haza életkérdéseibe intézkedő kormány, majd maga a törvényhozó testület láthassa, e tekintetben a nemzet közönségének megállapodásait, tudom én tek. biz. gyűlés, a szözlési rendszer elörlésével életbe léptetett képviseleti rendszer mellett gyakorlati eredménye csak az esetben lehetne annak, ha Pestmegye felirata általában az összes törvényhatóságok többsége által pártolatik, ha a törvényhozás tényezőinek meggyőződése, s véleményével e tekintetben találkozás történik éppen azért én e kérdést nem látom megoldva meg e esetben sem ha Pestmegye felirata az ország törvényhatósági többsége által támogatatik, elfogadatik.

En azon meggyőződéssé vagyok, hogy minden egyes törvényhatóságnak erkölcsi kötelessége nyilatkozni, ma már a kormány által elfogadott bank- és vámkérdésben lett megállapodásokról egyfelöl, hogy lássa a kormány, hogy vajlon nézetei, elvei egyeznek-e a nemzet többségének elvei, nézeteivel, más felöl, hogy a törvényhozás tényezői láthassák, mik vágyai, óhajai, kívánásai az általok képviselt választásoknak. — Így tekintvén a dolgot, hogy ma a megye bizottsága is határozott véleményt mondjon a bank- és vámkérdésbe eddigéle követett krmány eljárásról a mi az én egyéni esékély nézetemet e téren illeti, én azon meggyőződéssé vagyok, hogy Tisza Kálmán nem volt kellő figyelemmel, kellő ovatosággal Magyarország érdekeire a bank- és vámkérdésbe követett eljárása között, mert feláldozta az ország érdekeknek a magyar-ipart, feláldozta azon követett adó jövedelmeket, melyek kizárólag Magyarországot jövesen meg illetik, feláldozta azon jogot, hogy Magyarország saját szükségleteinek, saját megélhetéseinek, saját felvirágoztatásának eszközésére szükségelt pénz erő felett rendelkezék oda dobta egy idegen társulatnak, mely faj gyökereiből még igazság szöglátásunknál alól is kiakart venni azt akarja hogy a magyar ember idegen bíróságoknak idegen embereknek vettessék alá. Midőn én ezeket látom nem akartván a hirlap irodalom s társadalmi élet terén annyit meg hányt kördeket újra elő sorolni: röviden csatlakozom azon nézethez, hogy Pestmegye felirátát fogadjuk, el s tegyük hasonló irányban lépést az országgyűlésnél.

Főispán. Nem lehet, hogy az előttem szölo arra a nélkül, hogy a discussióba erőll vagy arról az oldalról résztvenni kívánék némi megjegyzést ne tegyek; az előttem felszöllaló ur a Tisza kormányt vádolja, melynek gondolatom s közöndomás szerint semmi alapja nincs. — Ugy fejezte ki magát, hogy a Tisza kormány odadobta a bankot s oda a vámmegyeséget, (nem így monda, de ez az értelme). — Meg vagyok győződve, hogy a Tisza kormány a bankot nem dobta el, mert a bankról még eddig tudomás szerint — és nem hiszem, hogy az valaki által megczöfoltathaték — e peric törvény nincs, igenis nincs törvény, mely azt mondaná, hogy nincsen joga Magyarországának önálló bank és külön vámtérület felállításához és ö felsegje is kegyelmesen kinyilatkoztatta, hogy ezt nem gátolja semmi, de hogy Magyarország e joga törvény által biztosítva legyen, nincs ember, a ki e tekintetben megczöfoltason. Most a célba vett egyezkedések alkalmával a bankkérdésbe tett intézkedések folytán ez a legelső eset Magyarország, hogy a bank felett Magyarországának kormányra és annak majd beadandó előterjesztése folytán az országgyűlés intézkedhetik. — Vivmány ez, nem odadobás, hanem a Tisza-kormány legfőbb érdeme, hogy oda vitte a dolgot, hogy a bankról Magyarország mint sajátjóról fog intézkedhetni.

Vivmány az, hogy eddig az osztrák nemzeti bankot egy társaság által maga tetszése

szertint kezel bankról az ország, a két kormány tulajdonképen egyenlő joggal saját körébe fog rendelkezni és a törvényben kimondani, hogy a bank felett az országának intézkedési joga van. — Ennyit a bankról a mi a vámról annyit páthosszal elmondott szavakat illeti, engedelmet kérek, ha tisztelt ur megvutathatná nekem azon egyességét, melyről szó van, ha egybe hasonlíthatná annak pontját az eddig fennállott rendszerről, ha kombinációba vétetné s kimutathatná azon említett hátramaradást, romlást a mi ebből az országra hárulnak, mert én nem csak főispán hanem Magyarország polgára vagyok, nekem saját érdekeim, saját gyermekeim s számos unokáim érdeke forog fen, épen azért hazafini felviseltem ezen ügy iránt, mint bármily fia a hazának. — De engedelmet kérek van-e még széles Magyarországunk, kivétve a kormány tagjait, oly egyes egyén, maga a pestmegyei indítványozó, ki a kormányának az országgyűlés elé terjesztendő e tárgy pontozatát olvasta volna? van-e, ki alaposan kombinálhatná az előbbi és a mostani kiegyezést? tudomás szerint nincs, és én emnélfogva Pestmegye átirátát levegőbe kapkodásnak és minden alap nélkül szöklöködnök tartom, aspirátó látható benne, látom, hogy óhajtam én, vagy azt, mint a képviselőköz programbeszédjökben szokták mondani, óhajtok önálló bankot külön vámtérületet, de hogy ha a komoly idöket, az ország állapótát Austriával való viszonyait pénzügyi politikát, külpolitikát, háborus körülményeket, az ország eladósodását, egyesek elszögenyendezt latta vetette és hogy az ország az egyezményt így megczöfoltta: ha ezekről tiszta fogalommal bírt volna Pestmegye, bizonyosan mondatom, hogy e felirattal felhagyott volna, vagyak lehetnek ugyan az emberben még, ha kellő alappal nem bírnak is. Ezeket kirántam röviden előadni, most kérem méltóságosnak a discussiót tovább folytatni.

Ezután Györössy János bizottsági tag szözlalt fel pártolván Gaál Mihály indítványát.

Lengyel Imre. Azt mondja, hogy ő nem iratta ugyan fel magát a szölnök közé de az üres időt felhasználva nem állhatja meg, hogy egy szót ne szöljön habár nagyobb részint azokat akarta elmondani miket már Mélt. Főispán ur is felemlített. — Azután pedig így folytatja: mihez szölnék mi most tisztelt bizottmányi közgyűlés? egy nem létezőhöz midőn Pestmegye a maga felirátát készítette akkor még látszott valami amire Pestmegye fektette azon felirátát mely azt mondja hogy az ország aziránt kéri, miszerint a majdan benyújtandó törvény javaslatot ne fogadják el, a ki azóta figyelemmel kísérte a hirlap irodalmát azt hiszem nem czöfoltat meg engedett, hogy ma még ott sem állunk a hol akkor állottunk még ma sokkal bizonytalanabb helyzetben vagyunk, nevezetesen ki ne tudná hogy éppen a kiegyezkedési kérdések meg folytatónas és minden képpen örökösön tárgyalatnak, következképpen ha vindiálának nungunknak is azon mely ismeret nélkül ezen nagyon is kiváló fakk a vám és bank kérdés mely egész tudomány képez, meg kíván meg akkor sem szölnhatánk nézetem szerint saját meggyőződésséinkre alapítottan e tárgyhoz, mert nem tudjuk mi a törvény javaslat mely e téren az ország gyűléshez benyújtani fog, már én teljes életemben aziránt szoktam nézetemet nyilvánítani melynek minden oldalát ismerem, következképpen képen csak e szempontból sem járulhatok Pestmegye felirátához de nem járulhatok azon mások és szerintem szintén fontos okból sem, mert bár mennyire akarják is némeleky ezt a kérdést egy isolált, egy elkülönített kérdésnek tekinteni és mint Magyarország gazdasági fejlődésére vonatkozó minden más politikai kérdéséktől függetlenül utoljára ott áll a dolog és az a kérdés hogy ez felirat a mostan kormányon álló férfiak javaslata, ha ugyan már törvény javaslat volna ellenébe vagyis bizalmatlansági szavazat a kormány iránt. Már kérem aláson én azon meggyőződéssé vagyok, hogy Pestmegye felirata óta is annyira és oly mértékben változtak a körülmények, hogy ha nem volna ez a kormány meylőrt senki sem tagadhatja meg, hogy mindenké feltétlenül magyar és a magyar határozatán minden körülmények közt akarta és aztarta, hogy a magyar állam magyar legyen s még ha nem volna is elő kellene hírvni, én kérem aláson így körülmények közt egy általában még nem is ismert, az orsz. gyűléshez még be nem nyújtott, de csak benyújtandó és meg lehet ezen év folytáta be nem nyújtandó törvény javaslat elvagy elem fogadására szavazni nem vagyok képes, következképpen Pestmegye felirátát nem pártolhatom, tudom, mint az indítványozó ur is elmondta, hogy az esélyek való számitás mindig Magyarország károsodására történik; meglehet, hanem engedje meg a tisztelt indítványozó ur ha azt mondom, hogy azon esélyek mindig feltétlen (hypothesis) alapulnak.

Ma még ez az egyesség nem lét e ő (non ens) ha léteznék is, de vajon károsabb vagy jobb annál, melyet némeleky akarunk? ez még mindig feltételes dolog s a felett határozott véleménye és biztos bazisra alapított véleménye ma mondani lehetetlen, én azt gondolom, hogy ez a megye e szemben levő a kérdésen levő Pestmegye átirátára vonatkozólag a legcorrectebben akkor jár el, ha egyszerűen tudomásul veszi. (Pár hang: Helyes.)

Folytatás a mellékleten.

Legújabb...
TARSA...
LABRAVALÓK...
KÖNYVTÁR...
Lázár...

Hirdetés.

Alólt városi serbehozatali vámbérlő-megbízott, értesitem a n. é. közönséget, miszerint a nagy péterfi-utczán 933. sz. a. a város tulajdonát képező házban

JÉG és SEB PINCZE-FÓRAKTÁRAMAT

f. hó 15-én megnyitandó ;

Egyidejűleg gondoskodva lett a t. közönség érdekében egy nyári mulató helyiségnek felállításáról.

Felhívom tehát a n. é. közönséget, kik a fóraktáramban kapható s mindig jeges állapotban levő

kőbányai sert

használni óhajtják, akár hordószámra, akár kisebb s nagyobb mértékben, eziránt hoztam fordulni sziveskedjenek.

Vidéki vevőim, mennyiben tölem a vidékre kivitt italokért ser-regale vám nem fizettek, — annyiban elősőbban vásárolhatják a kőbányai sert.

Azon helybeli t. vendéglősöket pedig, kik a fogvasztandó sert egyenesen Kőbányáról hozatják, felkérem, hogy f. hó 15-étől kezdve a serbehozatali vámot, fentnevezett üzlethelyiségben lefizetni sziveskedjenek.

Tisztelettel Epstein Lázár.

Az árak jó minőségéért kezeség vállalattal.

SALZMANN LAJOS férfi divat-terme

Bazár-utca 7-ik szám alatt.

Ajánlja a tavaszi idény beálltával dusan ellátott férfi divat-árut egy a helybeli, mint a vidéki t. közönségnek.

Üzleti elveim, mi a szoliditás és határozott árakban összpontosul a nagy közönség előtt már ismeretes.

Ez alkalommal bátorodom a n. é. közönség beesés figyelmét az alább következő árakra felhívni:

I. Kész férfi ruhák :

Table with 3 columns: Item description, Price, and Quantity. Includes items like 'Tavaszi egész öltönyök', 'Fekete nadrág és mellény', 'Tavaszi Mennikoffok', 'Tavaszi köpenyek', 'Tavaszi gyermek és fiú öltönyök'.

Továbbá tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy mindennemű öltönyök elkészítését a kiválasztott szövethől a lehető legrövidebb árért felelősség mellett elvállalok.

II. Férfi ingek és fehéreneműek:

- a) Fehér sima, fodros és himzett eleji schiffon ingek 1 fnt 40 krtól 4 fntig.
b) Színes creton és oxford ingek 1.60 krtól 3 fntig.
c) Négyzeres gallérok nagy választékban 2.50 krtól 2.85 krig.

III. Férfi selyemnemez és posztó kalapok:

Table with 3 columns: Item description, Price, and Quantity. Includes 'Magyar kalapok', 'Francia divatos kalapok', 'Francia cilinderek'.

IV. Szalma-kalapok gyári raktára gyermek, fiú és férfiak részére.

Myakkendők, harisnyák, esernyők, férfi napernyők, sétatálcák, utazó készletek, plaidek, szivar- s pénz-tárczák, kések, gazdag választékban. Továbbá:

Treu Nuglisch és Társa bécsi udvari illatszerésznek

előnyösen üsmert illatszerai, hajolajai és pomádéja, továbbá a legkiválóbb fajta bajuszpedrői és fogporai mindenkor nagy választékban állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Magamat a t. közönség szíves pártfogásába ajánlván, maradtam

Teljes tisztelettel Salzman Lajos.

ÜZLETI MEGNYITÁS.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy itt helyben a ref. kistemplom melletti Bazár-épületben levő X-dik számú helyiségben

Dusóczky és Teszáry

czég alatt

FÉRFI SZABÓ ÜZLETET

nyitottunk. Midőn ifjú vállalatunk irányában a nagyérdemű közönség pártoló figyelmét felhívjuk, egyszersmint tudatjuk, hogy ugy bel- mint külföldi szövetekből felszerelt raktárum olyan szerencsés helyzetbe juttattak bennünket, hogy tisztelet megrendelőinknek igényeit jutányos árért a legújabb divat szerint vagyunk képesek pontosan teljesíteni.

Teljes tisztelettel

DUSÓCZKY és TESZÁRY. férfiruha-készítők.

NEUSTEIN FÜLÖP

gyógyszertára „A szent Lipóthoz“ Bécsben,

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse,

ajánlja a t. közönségnek egész sorozatát a valódi gyógy- és toillette-szereknek melyek bármely esetben jeleseknek bizonyultak, s bizonyos gyógyítást eredményeztek. — Ezer meg ezer bizonyítvány rendelkezésre áll.

A t. közönség kérétek, csak azon különlegességeket valódiaknak elismerni, melyek czégünknel vannak ellátva.

- Szent Erzsébet czukrozott vértisztító labdaccai
Penyőt-mellszivarkák
Illatos köszvényeszesz
Injecton Cadella
Ma-nedv
Menthin
Villany-mozg nyaklány
Elbénító
Dr. Callmann hajfestő szere
Fehérítő-mellszivarkák
Illatos köszvényeszesz
Injecton Cadella
Ma-nedv
Menthin
Villany-mozg nyaklány
Elbénító

Sűrített svájci tej 4 55 kr. Nestlé gyermeklisztje 4 90 kr. Dr. Göllis emésztő-pora 4 84 kr. Papp Anatherin szájszive 4 1 fat 40 kr.

Ajánlja a t. közönségnek e következő czukrozott gyógyszereket: chinin, copiva, Dower-porok, vas, csukamáj-olaj, bromkaji, lodkali, rhabarbara, duplán kénsavas szikeny, magnesia stb. a legolcsóbb árakon.

Készítetés vagy postai utánvét mellett szállítunk s nagybani vásárlóknak jelentékeny engedményeket biztosítunk.

Wilhelm-féle vértisztító thea

(vértisztító köszvény és csúsz ellen) mint tavaszi-gyógymód

az egyedül biztos vértisztító szesz, mely összes EUROLA legelső orvosi tekintélyei által a legjobb sikerrel alkalmaztatott, és mint alkalmazandó szesz elfogadott.

Határozottan használ. Hatása kitünő. Eredménye elmaradhatlan.

Table with 3 columns: Description, Date, and Price. Includes 'A. és kir. udvar engedelmével', 'B. Biztosítva hamisítás ellen', 'C. Ö felsége legelső orvosi tekintélyei által'.

Ezen thea megtisztítja az egész szervezetet. — Átkutatja az összes testrészeket, és eltávolít belőle minden tisztátalan betegséget magában rejtő lerakodmányt; és hatása biztos és tartós.

Alaposan gyógyít: köszvényt, csúsz, és a legmakaasabb idült bajokat, folyton gyenyedő idült sebeket, mindennemű- és egyéb bőrküti-tegeket, pattanásait az arc és testnek, syphilitikus dagokat.

Különösen hatásosnak bizonyult: Máj és lép dagból eredő bajoknál, aranyeresébántal maknál, — sárgaságnál, — ideg-izom és izületi fájdalmaknál, gyomor-fájás, — szélszozurulás, altestidugulás, taghártyabajos magómlés, férfelyengültség, fehérfolyás és több minden bajoknál.

Bajok: mint milyen a skrophula, mirigydag gyorsan és biztosan gyógyulnak, folytonos használat alatt, miután kitünő oldó és vízelet hajtó szer is.

Egész tömege bizonyítványoknak igazolja fennhi közléseket, mely bizonyítványok kívánatra bárkinek rendelkezésére állanak.

Bizonyítékul itt közlése néhány elismert nyilatkozatnak: Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben

Rettenegg, apr. 21. 1876.

Az ön Wilhelm-féle antiarthritis és anti-rheumatikus vértisztító theájának használata által elmaradtak szenvedéseim. Tudathatom egyszersmind, hogy ezen vértisztító theáját jó eredménnyel ajánlhatom ösmerőseimnek. Tisztelettel

Knollmüller Helén. Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben

Ratibor máj. 16. 1876. Mivel a Wilhelm-féle antiarthritis anti-rheumatikus vértisztító thea egészégemnek igen jó szolgálatokat tett, köszönetemet szavazom önnek. Tisztelettel

Hejhal József földmives. Övást teszünk mindennemű hamisítás és csalás ellen.

A valódi Wilhelm-féle antiarthritis, anti-rheumatikus vértisztító thea csak az első nemzetközi Wilhelm-féle gyárban Neunkirchenben Bécs mellett, vagy a hirdetésem-ben jelzett helyen kapható.

Egy csomag 8 adagra osztva, orvosi utasítás szorint, használati utasítással 1 fnt. a csomagolás és belyegért még külön 10 kr. A t. közönség kényelme véget a valódi Wilhelm-féle antiarthritis anti-rheumatikus vértisztító thea kapható helyben; Debre-czenben: Dr. Rothschnk Emil gyógyszerész urnál; Földesen: Kránszl Ferencz gyógyszerész urnál.

IV. 195.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

Budapesti nagykereskedők

debreczeni főközléte Széchenyi-utczán, a kistemplom bazárban ajánlja a tavaszi és nyári idényre dusan berendezett

vászon, fehérenemű és divatru-raktárát a legjutányosabb határozott árak mellett. Ugyanint:

Mindenféle czérna és pamut vásznak, szetal és egyenrudek a legnagyobb választékban.

FEHÉR és SZÍNES FÉRFI INGEK és LÁBRAVALÓK minden minőségben és kiállításban.

Kiházasításokhoz szükséges mindenféle kész fehéreneműek. Legújabb szőr és mosó francia szövetek.

BEL- és KÜLFÖLDI KRETONOK NŐI RUHÁKRA, fekete noblesse és faille selyem kelmek,

fekete Ternó és Ripsz, színes és fekete Cachemirok.

Vászon és valódi angol és francia czérna, battist zsebkendők, karton, battiszt, kachemir és gyapjú kendők, mouli, crepélisse, battist, clair és különféle mouzlin és netz-függönyök.

Továbbá férfi ruhákra minden minőségű mosható Píké és czérna szövetek. Ezenkívül nagyválasztéku butorszövetek, gyapjú ágy és asztaltakarók, angol és hollandi szőnyegek, kretton, kachemire és selyem paplanok, matrácok és mindenféle rövidárak.

A MEGRENDELÉSEKET GYORSAN és PONTOSAN TELJESITJÜK; VALAMINT KIVÁNTATRA MINTÁKAT és ÁRLEGYZÉKET AZONNAL KÜLDÜNK.

Üzlethelyiség változtatása.

Alólt tisztelettel hozom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy üzlethelyiségemet a piacz-utczai Nánássy házból a ref. egyház kistemplom melletti épületébe elöltöt Kubinyi K. által birt helyiségbe tettem át.

Midőn a t. közönség eddigi szives pártfogásáért köszönetet mondok, kérem, hogy e pártfogással új helyiségemben is megajándékozzon sziveskedjék. Különösen ajánlom kitünő minőségű

POSZTÓ- és GYAPJUSZÖVEIT valamint kész férfi ingek, nyakkendők, mindennemű rövidárakból gazdagon felszerelt raktáramat.

Számos látogatást kér tisztelettel BIKOK EDÉNÉ.

Gazdasági kovács Asztalos munkák

kerestetik a debr. kir. gazdasági tanintézet gazdaságába.

Kötelességei: lovak patkolása; gazdasági eszközök és gépek javítása, gőzgépjékezelése cséplésnél.

Tartozik egy inast és szerszámokat tartani. Fizetése lakásán kívül 200 fnt készpénz, egy és fél cat. hold tengeri vetés, 160 fnt-ra menő terményjárándóság, cséplés alkalmával a gépkezelésért körülbelül 100 fnt-ra menő jutalom.

Az állomást el kell foglalni f. évi május 15-én. Folyamodványok ápril hó végeig bizonyítványokkal együtt az igazgatóságához küldendők.

157 2-3, 156 2-3

S z a b ó Mihály képvisele: Tisztelt biz... mindenkéltől kijelentem iratát pártolom s azal... indírványását szintén csodálkozom rajta, hogy... szótak, talán mindenki... sőtől az utolsó mindegy... arra fektette, hogy a b... téit még nem ösmerik, t... deshez alaposan nem sz... ber, ki azon kiegyezése... tati tudna, ezen ismét... ezért csudálkozom mert... terebben, talán a méltó... telével ugyan azon bizo... e gyűlés képvisele... 1866-ik évben részt a... Szabolcs megye, részint... léteben résztvevők, kik... annak káros voltát a n... kiegyezésnek azt, hogy... hogy nem tudjuk, az... nem tudjuk annak rész... egyes pontjait, felét ne... ezen kiegyezkedésnek... volta következik az Ma... nem alásan ismételn... nyosan tudom, emelkez... nem tudom is a köz... elhatározta az önök... bank melletti felirást... ugyancz eszelekedés... is van két község köz... lekedte, de eszelekedte... mindamnyian tagjait... zat nélkül, vélem... hangulag; tehát ha 1876... ségesnek láttuk az önök... bank felállítását, emend... zottsággal nem is egy... egy magam voltam a H... merem hangoztatni, hog... rület alapján igem... Magyarországi érdekek... program az, a mit kor... esatott, én ott csak ö... addig még azt nem lát... ról lépés és Magyarors... kedést akart dolni. — I... szolalek Pestmegye el... nem azon érdeklődés, mi... írt egy levele s az érde... mindenen a városnapj... jak; a pestmegyei leve... gokat ismerem, nem gon... hogy az ügyvezető 186... mányjárnak szándék... hoz legelőbbben meg... nemem és egyáltalában... ámból, egyáltalában... ben való kápkedés, egy... kormányk minden om... nem valódi isztu. Ter... leted, hogy ezáltal Mag... károsodása megszűn... időszerűnek, hogy most... ket e tárgyól. A kom... szerint, a közel jövőben... ugyan egyes részletek... az országhoz elébe fog... nyek láttak e kérdést... gyeket megbeszél, hogy... uk az ő nézetelésés... kormányra. — az országgy... partra.

Szabó Mihály h. bősörményi orsz. képviselő: Tisztelt bizottsági közgyűlés! Én mindenképp kijelentem, hogy Pestmegye feliratát pártolom s azzal hasonlítottam felirat indítványozását szintén pártolom. — Nagyon eszálkodom rajta, hogy a kik a felirat ellen szótak, talán mindenki kivétel nélkül az elszűrt az utolsó mindegyik a legfőbb súlyt arra fektette, hogy a bécsi kiegyezés részleteihez alaposan nem szólnak; és nincs emiatt, aki azon kiegyezésnek káros voltát kimutathatná, ezen ismétlem igen eszálkodom; azért eszálkodom mert ha széttekintünk itt a tereben, talán a méltóságos főispán ur kivételével ugyan azon bizottsági tagok által van egy ülés képviselve, mely bizottsági tagok az 1860-ik évi részint a Hajdukerület, részint Szabolcs megye, részint Bihar megye közgyűlésben résztvettek, kik 1860-ban ösmerték annak káros voltát a netalán közös alaponi kiegyezésnek azt, hogy azok ma azt mondják, hogy nem tudjuk, hogy minek ama kiegyezés nem tudjuk annak részleteit; nem ismerjük egyes pontjait, tehát nem féljük meg, vajjon ezen kiegyezésnek káros vagy nem káros voltát követik-e? Magyarország. En kérem alásan ismétlem, hogy 1876-évi bizonyos tudom, emlékszem, habár megmondani nem tudom is a közgyűlésen a Hajdukerület elhatározta az önálló vánterület és önálló bank melléti felirást: — Szabolcs megye is egyeztet eszálkodik: igaz Bihar megyéből is van két közgyűlés, Bihar ezt nem eszálkodik, de eszálkodik a másik kettő, melynek nyománvaly tagjai voltak eszálkodik szavazni, melynek különbség nélkül, egyhanglag tehát ha 1876-ban már jónak, szükségesnek látuk az önálló vánterület és önálló bank felállítását, elmondhatom egész határozottsággal nem is szegyenem magam egyetlen egy magam voltam a Hajdukerületben, ki azt nemem hangoztatni, hogy én a közös vánterület alapján is egyezkedem, ha ezen: Magyarország érdekét megvédeni tudom, ez a programom az, a mit kormányunk viláig előhozhat, én ezt ezen tereben védelmeztem mindaddig, míg azt nem látom, hogy ő ezen tereben meg akarja Magyarországra igen káros egyezkedést akart dobni. — En akkor, midőn felváltottam Pestmegye feliratát a feliratosok nem tudták, mintha a pestmegyei feliratot a közgyűlés se szűrt volna arról, — hogy mindentől a vánterület felállítását elhatározta, a pestmegyei képviselőket, bizottsági tagokat ismerem, tudom gondolkodásukat tudom, hogy az ugyanezt 1865-iki tiszatalis kormányprogram szavadelvi pontnak programjához képest, melyben megismerem, hogy jó eszményen is egyáltalában nem valaki rendkívül boldog, egyáltalában nem is hajlandók levegőt lenni a kérdés, egyáltalában nem, nem a kormányunk minden a mit megkérdezték, hanem valaki iszta, fenntart megkérdezték a kérdés, hogy ezáltal Magyarország rendkívül károsodna megismerem. — Ezért látták és iszálkodik, hogy most mondják ki véleményüket a közgyűlés. A kormányhöz nyilatkozata szerint, a közgyűlésben az egyezkedés nem ugyan egyezkedésben, hanem körvonalaitban az országban előre fog terjesztetni, mászerint látták a kérdést feltenni, és meggyőző megismerem, hogy velük együtt járjanak az ő nézetek, és mitűgye hasznának a kormányra, — az országgyűlésre, illetőleg a pártokra.

En egyáltalában nem vártam volna, hogy legyen a tereben oly ember, oly bizottsági tag, ki meg azt is kétségbe merle volna vonni, hogy azon felirat szerkesztője és az egész Pestmegye nem értené tulajdonképen a vánterület és bank melléti felirást, ez pedig több felől állítottam e tereben, megvallom, hogy ez egy kissé vagy, mert azt gondolhatná valaki, hogy ha én öket nem követem a személyeskedés tereben (mert magam is személyeskedésnek veszem a mennyiben én is felszólalok) és azt hiszem, hogy azon vánterület és bank melléti felirat az adott szava szerint megkeresztül, Magyarország irtoztatos károsodás következik, ettől azt vagyok haza, és éppen ezért a feliratot pártolom, én tehát e tekintetben magam is személyeskedést látok, mikor Pestmegye bizottsági közgyűlése, mikor a felirat szerkesztője vádolhat azon tudatlansággal, hogy ő ambícióval legyőző kapkodással vádolhatik. — Annak pedig semmi alapja nincsen dacára annak, hogy többek által említették, hogy a kormány eddigi működésében is bizonyított bizonyos részben, hogy Magyarország néve forma szerint több előny három mint eddig, nevezetesen a bankkérdésre vonatkozó rész, a mi a bécsi kiegyezésnek, kérem alásan, a legkisebb része tulajdonképen, Magyarországon a legfőbb kérdés a vánterület, a fogasztási adó a monopolum, magában a bankkérdés csak taktikából futott fel oly nagyra, hogy eltakarja a nagyobb horderejű kérdést, ez taktika magában véve a bankkérdést soha sem hallottuk nem is hiszi senki, hogy ez magában oly rendkívüli horderejű volna, hogy elmozdítani lehetne a vánterület, a vánterület, az mely nélkül nincsen nemzet, mely a maga pénzügyeit rendezhetné, nincsen nemzet, mely állam gazdasági viszonyait rendezhetné, fenntarthatná, a vánterület a főkérdés, a bankkérdés igen jó kérdés arra, hogy elpálasztassák a főkérdést, hogy ne lássa a világ, hogy mi az a vánterület.

Kérem mikor 1876-ban májusban a legelső egyezkedés történt Bécsben a hírlapokból mindenki tudhatja emlékezhetnek rá, kik a hírlapokat olvasták, hogy akkor mikor a miniszterelnök legelőször az országban nyilatkozott épen maga saját szavaival elömeret, hogy a vánterület, fogasztási adónál, monopolumnál véghetetlen nagy károsodásunk van a recompenzáció azt mondák, hogy a banknál fogjuk megkapni; a banknál fogjuk volna megkapni, egyenlőségünk meg akkor is győződik, hogy ez az is vánterület, hogy ha az önálló bankot ez a kormány felállíthatja, én is azt mondom s azt mondom, hogy káros ugyan a vánterület mellett a bankkérdés nem álltom semminek, de azért én ezt mindentem nagy vánterületnek tartom, de mi történhet? azon urak szerint, kik ezt nagy vánterületnek tartják, a bankkérdésben, talán az a vánterület, hogy az a bank biztosít meg nekünk tíz évre ennyi meg annyit összeg Magyarországban fog elhelyeztetni és Magyarországból vissza nem vonható magyar kormány engedelmére nélkül; ezt ha magába tekintjük vánterület mihelyt biztosítva van Magyarországban egy összeg körülbelül 60—70 millió. (En a minimumot hiszem.)

En kérem alásan, elismerem, — hogy ez magába véve vánterület, hogy ezen 50 millió vánterület nem függ a bank szeszélyétől, ha ez így állana természetesen vánterület volna, de ha megdöglünk, hogy miért kaptuk mi ezt, nem is említem a vánterület és fogasztási adó kérdését, hanem tisztán a bankkérdést tekintem, adatk-e? nekünk az a biztosítás azért, hogy 10 évig kössük le magunkat, hogy jöjünk se legyen önálló-bankot felállítani igaz, hogy elmondattok, hogy oly törvény nem létezik, hogy joga lett volna Magyarországnak felállítani. (Ezt nem hallottuk.)

Ha 1867-iki kiegyezkedés biztosította Magyarországot önálló-bank felállítását minden perezből, a mint előadva van benne. — Ez törvény, ezt megzafolni seki sem hallottam, itt emagott el esakis, talán egész Magyarországon legalább én legelőször hallottam.

En e vánterület semminek tartom; mert az hogy Magyarország 50 milliót kap nagy kamattal mellett tíz évre majdnem semmisség, mert kérem alásan, mi történhet a közel mulban, e 10 év alatt ha valaki egy kis számúat tett, lát megláthatja belőle, hogy mi nekünk szerződésünk nem volt a banknál, addig megtörtént, hogy Magyarországon 57—58 millió forint volt, most pedig kérem alásan, a bank nálunk 48 millió áll; 48 millió és 50 millió közt csak 2 millió a különbség, s ezért egész tíz évre egy törvénybe ígattott jogunkat feladom; ezt tartom én nagyon kicsiny megtérítésnek.

En kérem alásan megvallom, hogy nem szerettem volna egyáltalában e kérdésnél melyben bele bocsátkozni a tárgyalásba, nem egyáltalában azért, mert talán az idő is rövid, talán meglehet nem is vezetne célra, hogy hosszú időt elpazaroljunk, magától nem is tartom volna, ha kiváncsi nem lettem volna, de olyanok állították egy és más kérdésnél, melyekre lehetetlen némi megjegyzést nem tenni.

A midőn az mondatott, perabsolúte nem lehet megvárni, hogy vajon a bécsi egyesség elvontan egy másik külterület, a vánterület kell bírni és t. bizottsági tagtársam egész bizonyossággal kijelentette, hogy ő nem tudja megvárni azt, hogy a vánterület a kormányának a mostani állapotig való jutásával — ha t. i. az törvény erőre emelkedik is, még akkor sem látta Magyarországot károsodottnak.

Azt hiszem én, hogy a t. biz. tag ur igen jól tudja, hogy a vánterület a fogasztási adó kérdésével együtt mondatott, e két kérdést együttesen tárgyalták, együttesen kell megvárni, egyszerű és rövid megjegyzést tesztek.

Bizottsági tagtársam tehát — magánál a vánterületnél, ha ő a 60-diki stipulációkat megnézi s megnézi az 1868. májusban a mi történt az országban és a klubokban; a mi a hivatalos lapokban megjelentek; abból megláthatja egész határozottsággal, hogy a jelenlegi status quo — eltekintve attól a nagy kérdéstől, hogy Magyarországban ugy is joga van, hogy a bankot bármely pereben felállítsa, hogyha a Lajthán tulajdalkal a meggyezés létre nem jönne, eltekintve mondom ettől a nagy kérdéstől már meggyőződhetett volna, hogy egyáltalában nem a szabad kereskedelemre céloz a mostani egyezkedéssel.

A mint Fogthúy Sámuel ur is nagyon bőlesen megjegyezte, hogy ő mennyire becsüli a szabad kereskedelmet és is nagyra becsüli, és épen ezért, mert a mostani miniszterelnök épen a szabad kereskedelem megszorítás munkálkodik, mely munkálkat, az egyezkedés szegény hazánkra, mely még igen gyenge karra bír oly káros hatású; akkor kérem alásan már én szerintem a javasolt felirat ellen szömláló két egyén egymást megöfölték csak már eddig is.

Ha én továbbá csak röviden is jelzem a fogasztási adó kérdést, azon tisztelt bizottsági tag uraknak, kik egyáltalában nem látunk semmiféle károsodást, utalok a fogasztási adó kérdésre, ugyan van-e tereben valaki ki azt elhisi, hogy Magyarország példál a ser fogasztásánál, midőn a fogasztási adót bekapja, — én csak milliókat beszéltek, mert most igen könnyen dobálhatjuk, — mikor Magyarország csak egy millió forintot kap a jövődelemből, Ausztria ugyanakkor 26 millió forintot; hiszi valaki, hogy ott 26-szor annyit fogasztanak el, tudjuk hogy Magyarország legnagyobb része ausztriai sert iszik, — nem mondom Debreczenben, mert itt főznek sert, de azért itt is fogasztanak külföldi sert. — Ha tekintjük a cukor fogasztását, itt megint engedelmet kérek, elhiszem hogy Ausztria ebben is sokat vagy többet fogyaszt mint mi, azt is tudom, hogy onnan többet visznek ki mint tőlünk mégis ott az arány olyan, hogy mi még egy milliót se kapunk míg Ausztria 17—18 milliót kap. Ezek oly kérdések, melyek hivatalos statisztikai adatokon alapulnak és ha utána méltóztatnak nézni, meggyőződhetnek, hogy ez nem legyőző kapkodás hanem tény, ezt az Ostrák statisztikai adatokból meglehet tudni a hivatalos közegek által, én midőn a vánterületi rendkívül káros voltából magából véve a fogasztási adó, monopolumból, az örendelkezési jogunk feloldozásán, igen lényeges dolgunk tartom és állom nem képzeltetni, hogy megállítsen pénzügyi, államháztartási s ezeknek örendelkezési joga nélkül.

Hiszem a mint az a felirat mondja elismerjük, hogy a mostani kormány, — illetőleg már ez ezt megelőző kormánytól se vonjuk meg ezen érdemet — hogy a megtakarításnak majdnem netovábbjág ment, mégis Magyarországban, mint államnak az ő költségvetésében a többféle takarítások folytán is minden év végével több millió forint deficit mutatkozik.

En tudom hogy a megtakarítás tereben elmentünk a netovábbig és dacára annak, hogy a takarítás tereben elmentünk a netovábbig, még mindig Magyarország eddigi állapotát Magyarországot az addó emelésen kívül nem tud megemlíteni, azon tehát pedig már melyet az addó emelés fedez ránk mindkább nagyobb teherré támaszkodik, s azt Magyarország elviselni nemokká lesz képes, az én véleményem szerint lehetetlen a nemzetnek össze nem roskadni ha ő az alapot nem fejleszt. — En nem hiszem, hogy olyan könnyű volna azt valakinek megmondoltna elmondani, hogy Magyarország könnyen fizet adót, mert ha széllyel nézünk Magyarországra bizony bizony minden vidékén már elértek azon fokot, hogy az adót emelni a nélkül, hogy az adó alapot megne támadjuk nem lehet. Ha az adózási rendszert meg bírhatjuk ha az isteni gondviselés nekünk kedvez, még tovább is ezen rendszerben lehetnek némelyikünk egyidegig mindaddig míg teljesen meg nem győződünk arról, hogy tovább mint nemzet a magunk költségvetését nem bírhatjuk; ekkor következik be a kétségbe esés ekkor következhetik be nagyon könnyen az a mikor Magyarország államiság igazán veszélyeztetve lesz és én ezen kérdést és azon feliratot oly nagy horderejűnek tartom, hogy ugyan akkor mikor oly nagy szereket a kényszer helyzetbe hivatkozni elismerem, hogy a mai európai konstellációk közt Magyarország igen nehéz körülmények közt van, de én semmi féle momentum, semmi féle íjlesztő képektől nem riadok annyira vissza sola, hogy egy bizonytalan dűnképp előt megtereljük és feladunk törvény adta jogomat, el elvehetik tőlem de azt önkény adandói sola nem fogom (Általános helyeslés).

En szerettem volna már beszélni beszédemet hanem van itt még a mire felélem kell. A vánterület 1848-iki előtti viszonyát említték némely bizottsági tag urak, akkor más idők más viszonyok voltak és azt hiszem, hogy akkor maga az a szabad kis kereskedelem, a mi akkor volt nem hasonlítható a mostani viszonyhoz egyáltalában mert a pénz szorgalom s mint a t. biz. tag ur is mondá a közlekedési eszközök azóta annyira változtak, hogy az előbbire abszurdum hivatkozni, mert feltéve, hogy Magyarország Ausztriával nem vánterületben hanem vánterület felállításával akarna elni még akkor sem következnek okvetlenül be, hogy Magyarország és Ausztria közt vánterület felállítását megvárni nem lehet, mert éppen ugy érdekében van Ausztriának Magyarországnak engedni, mint Magyarországnak érdekében van Ausztriától a maga igényeit a mennyire lehet visszakövetni.

En és a mennyiben az egész Magyarország is ha önálló vánterületre lehetne, azt hiszem s teljesen meg vagyok győződve, hogy sokkal békésebb állapotba volnánk Ausztriával mint vagyunk és csak akkor fogna kezdődni a jó viszony közöttünk és közte; elismerem, hogy egymásra vagyunk utalva és nem tudom, hogy melyikünk van jobban egymásra utalva és senki sem állíthatja jobban, hogy Ausztria van-e miránk utalva inkább vagy mi ő reá.

En azt hiszem, hogy elmondhatjuk egész bátorsággal, hogy mi a magunk törvényadta jogainkhoz ha hajszállig ragaszkodnánk és ha elég erőlyesen megállanánk meg egy ember, akkor mikor idő van reá, — ez pedig sohasem előjőni ha most elmulasztjuk, hiszem, hogy Ausztria megadja követeléseinket, mert ép oly kényszer helyzetbe van Ausztria mint mi ép oly kényszer helyzetbe az ő reá néve, mint ránk néve. Hogy Ausztria talán másútt is nemet, ez nem elég ok arra, hogy ne felejtsek azon állapotot melyben vannak, ne hídje senki, hogy azon Lajthántul németek, azon nagy előnyt, melyben részestülnek a mi velünk közügyben, egy oly könnyen oda-dobják és talán Poroszország provinciáira akarnának lenni? ő nekik nagy érdekükbe van, hogy mivelünk közösségbe jöjjenek vagy maradjanak olyan vagy nagyobb mint nekünk van ő velük; egymásra lévén utalva, megkövetelhetjük tőlük egész bátorsággal, a nélkül, hogy veszélyeztetnénk államviszonyunkat, hogy a mi méltányos jogainkat ők minékünk megadják és azt hiszem, hogy meg is fogják adni.

Volt még egy eszme megpendítve, erős vád a mi ellenek ellem, kivált azok előtt, a kik hiszik, hogy — és talán meggyőződésök az, — Magyarországra az önzívny következők az a mostani kormány megbuknék, erős vád a mint mondatott az is, hogy a feliratnak semmi egyéb célja, sőt talán az egész ellenzének s mindazoknak, kik felmernek szömláló, — bizonyos ambícióval legyőző kapkodással, vagy fantáziával, — nincsen mint a mostani kormányt megbuktatni.

E vád kérem alásan annyival inkább nagyobb, mert a másik bizottsági tag ezzel szoros összekötésbe hozza, hogy ha ez a kormány a mostani körülmények közt lép vissza, mely irtoztatos veszély háramlik hazánkra! Egyik önzívny emleget, a másik tudja Isten mit emleget és mindezekre az a meggyőzést teszem, hogy nem tudom elképzelni magamnak, hogy Magyarország azon hét féria nélkül már állam nem lehetne (?) államiságát veszélyeztetné. — En együttesen ugy mint egyenként nagyon tisztelen s nagyon becsülöm, de engedjenek meg azok, annyira még sem tudom öket bálványozni, hogy ha ők nem volnának, Magyarország államisága veszélyeztetve volna! (Közbe kiáltás: Nem hisztük)

Ezek szerint én ismételve még egyszer azon kijelentésem, én azt hiszem, hogy Magyarország a vánterület, fogasztási adó, és a bankkérdés 10 évre ismét feloldozza, és a bécsi kiegyezkedés szerint, ha netalán az a megállapodás jöjné s törvényjavaslata a mi jelenleg meg van, — mert, hogy a megállapodás elvi tekintetben meg van, ez adott szó, a két kormány közt ehhez van köteve mindenképp kormány léte, ennél rosszabb lehet, de jobb nem lenne, mert én oly rosznak tartom, hogy azt szeretném ha ez sem lenne, — és a magam gyenge erejét oda fogom irányozni, hogy ez resz se következék Magyarországára; de azt hiszem, hogy itt nem állapodunk meg, to-

ább fagnak menni, mert a kényszer helyzet tovább viszi őket, ha egyszer valaki beadja magát a kényszer helyzetbe: ott nincs megállapodás, az ár tovább sodorja őket — Majd eljön az idő a mikor a két kormány közt megállapított szerződés, mert ez eddig is szerződés, én határozottan merem állítani, egyes tételeiről lesz szó, — mert abban igazsága van t. biz. urnak, hogy az egyes tételek még nincsenek megállapítva, az lesz nekünk a legkésőbb megállapított megvannak ugyan már kevesek állapítva, melyek idáig Ausztria javára vannak, megvannak a nyers termények állapotira oly szakkal, hogy Ausztria kormányja oda fog hatni, hogy Magyarország nyers terményei kivétel nélkül megkönyvitse a kivételt.

Ez oly székessé kiíjezés, mely megengedi, hogy Magyarország még itt a jelen helyzetben belül irtoztatos nyomást s károsodást kapjon, amennyiben ha mi a két állam együttesen a külföldtel szemben, ha ennek ipar-cikájkéinek vánterület felállítását, gondoldhatják-e valaki, hogy azon államok, kik az eddigi állapotnál nagyobb vánterülettel fog elbékni szabai, hogy ezért incompensatiót ne fogna kérni, hol kaphat ez incompensatiót? azt hiszem, hogy a nyers terményeknél, és ha majd ott keresztül nem tudják vinni, hogy itt a magyar érdekek, — mert itt legjobban a magyar érdek lesz sértve, — ne sértessek.

Mindzek engemet arra bírják, hogy felhívjam a megvét, hogy kórossen el mindent a többi megvét, hogy e szerződés a parlament előtt törvény erőre ne jusson. Még egyet nem lehet elhallgatnom, oly hang is volt a többek közt, hogy rendkívül furcsa dolog az, természetesen nem érti egy a vánterület és bankkérdést, mint a parlament, tehát az igen furcsa dolog, hogy ez usitatást adjon, s ez olyanformán tnt fel hogy majd még talán usitatásnak is vétehető a parlament által hogy a megvét ilyen felirattal járulnak hozzá. Ez egyáltalában nem álltom, mert ugy az egész parlament, mint annak minden tagja, lehetetlen, hogy ne örülne annak, hogy látna, hogy Magyarország megvétibe még lúktat a vér, hogy Magyarország közügyéből, majd ha nagyobb utalva az, hogy az apathis igen nagy, hogy a közügyek iránt absolute nem érdeklődünk; mikor ilyen fontos kérdés van előttünk, mikor Magyarország életkérdéséről van szó, akkor ha Magyarország megvétit e tekintetben törvényadta felirati jogokkal élnek, akkor kérem alásan, hogy ez bármely tekintetben mint usitatás tekintessék, teljességgel nem gondolható, sőt az az erős meggyőződésem van, hogy a parlament igen nagy örömmel fogja venni, és ha Magyarország nagy többsége e feliratot pártolná, ha ehhez hasonlított feliratot menesztene a parlamentre, oly erkölcsi hatással lenne a parlamentre és a kormányra, s megtörténhetné, hogy az egyezkedés már magába megdőnthetné.

En ezután pártolom az indítványt és ajánlom a t. biz. közgyűlésnek, hogy a Pestmegye feliratát hajszállig megismerem s a feliratot menesztessen az országgyűléshez. (Helyes.)

Ezután főispán ur arra kéri a tárgyhöz ezután szömláló, hogy az idő előre haladva minél rövidebben szóljanak Czeeglédi Lajos előbb szömláló Szabó Mihály azon szavára, hogy csodálkozik azon, hogy itt a volt Hajdukerületből felzárólag valaki azt mondja, hogy az ön csodálkozik, hisz ő soha sem volt azon gondolkodásban, valamint most sem az a feliratra áttérve azt mondja, ő Pestmegye feliratát az előtt mielőtt az törv. javaslat alakjában a házhoz beterjesztették, mi előtt a tárgyalás alá jönné, filius ante patremnek tartja s egy szerűen tudomásul vétetni kéri. Ezután Veszprémi Gáspár beszélt, melyre Szabó Mihály válaszolt. Az én szavaim félre magyaráztattak, kell, hogy azokat helyre igazítsam; igaz, hogy a kiegyezkedés törv. javaslat alakjában még nincsen, de szövegeze van már, a mit a parlament tagjai ismernek. (Közbeszólás: ismerik, de nem közlik.) Engedelmet kérek közlik a hivatalos lapok.

Gaal Mihály. Bocsánatot kérek, bizony elég hosszasan terjedt ez, de megérdemli, hogy hosszasan terjedt e fontos ügy megvitatása; következőképen nem ok nélkül van az az óhajtatás, a mit ő méltósága is megemlíteni méltóztatott, hogy figyelemmel legyünk a hosszúságra és arra, hogy az idő eltelt, annál-fogva röviden nyilatkozunk. A lehető legrovidebben kívánok én is nyilatkozni, legelőször ő méltóságának és alispán urnak, — minthogy mindkettőjük állítása egyhangy volt a tekintetben, hogy a magyarnak nem lett volna törvény bank- és vánterület önállóságára? Bátor vagyok megjegyezni, hogy én ugyan e tant a régiebb időtől sem ismerem el, hisz Ausztria is egy küldöttség által, vagy nem küldöttség, de egy társaság által kezeltette ezt a bankügyet — és közös lévén a fejedelem, amál a társulatnál mindig oly szabályok tettelek, hogy Magyarország is valahogy fel ne szömlájon, tehát kötelezte volt a bank Magyarország irányában is bizonyos summáig dotatiót tenni; de ezt a régiebb időtől sem ismerem el, mert ott volt a régi pactumban, mit azuralkodó házzal öseink kötöttek, hogy „Magyarországot minden tekintetben önálló, semmi más országnak a regimije és regulatoriuma által nem korlátozott független ország.“ Mint-egben benne van minden, a tributummal együtt, tehát az önálló pénzügynek is benne kellett foglaltatni; hogy akkor még nem lévén oda fejlesztve a pénzügyeket, mint már ma, ez másképp történt, mert ez nem volt kézzelfogható a nemzet kezében. Továbbá el kell ismerni, hogy a közügyes törvény 1867. XII. t. cz.-ben a paritás elve állapított meg egyformák vagyunk a quota arányában Ausztriával, ha ugyanazon jog adatott, ennélfogva Magyarországban a mely jog adatott Ausztriának, a mely joga van vagy ismertett el Magyarországban, ugyanaz a joga van vagy lehet Ausztriának is; akkor ebbe benne rejlik, hogy — minthogy e tekintetben nem tett oly kifogást az egyezkedési törvény, mint a hadügyre néve is tett, de ezt meghagyta a maga épségében, ebben benne rejlik, hogy — nekünk ép oly joga van a bankhoz, mint Ausztriá-

nak. — Bocsánatot kérek, én nem tudom megmagyarázni magamnak s nagyon sajnálom, hogy az kétségbe is hozott, hogy a magyarnak soha nem volt joga önálló bank felállításához. (Főispán. En azt mondom, hogy pozitív törvény nincs olyan, mely a bankról határozott volna. En nem mondom, hogy nincs joga arra Magyarországnak, sőt ha valaki tagadná, én volnék, ki leghatározottabban mondanék neki ellent!) Kérem alásan! Possitv törvény. —

Egy általános törvényben minden abban érthető alapelvek benne rejlenek; a paritás törvényben minden attributum benne foglaltatik, mely egy önálló nemzetnek megadva volt, a mit kiakartak venni, azt eléggé megjelezgették, ezt nem érintették, mint a nemzetnek a természet által adott saját jogát.

Áttérve több bizottsági tagnak indítványon ellen felhozott nézeteire, hogy legrovidebben szóljak. Nagy Gábor biz. tag ur, Fogthúy Sámuel ural egyezkedés, ugy látjuk ebben iszponosulva főzük ki az érteket, hogy ők a Pestmegye indítványához azért nem járulhatnak, mert különösen a vánterület nem ériük. Már engedelmet kérek, ha annak minden fejlődését nem tudják, következőképen azt sem tudják, hogy mi forog itt kérdésben. (derültség. Halljuk!) Ezen megvallom igen eszálkodom, hogy ha a kérdés eddigi folyamata és meneteit figyelemmel kísérték volna akkor ilyen nyilatkozatot nem tehetek volna; mert kérem 1875 febr. 3-iki nyilatkozatában ez volt a programja Tisza Kálmán miniszterelnök urnak, hogy ő az önálló banknak előmozdítója, pártolója, e tekintetben eléggé kifejtette nézetét későbbben is, de akkor is világosan jelezte előre, hogy miután törvény van rá, hogy ez az idő lejártával azon egyezkedés tárgyát képezi, és ha az egyezkedés a kétfél közt Ausztria és Magyarország közt meg nem történhetik, Magyarországban az önálló bank rögtönös visszaállításához való joga lép életbe; jelezte, hogy ha oly méltányos, igazságos és kedves feltevések alatt nem érheti el a közös bank felállítását, mint a miképen óhajta, azon esetre ő előre nyilatkozatja, hogy az önálló bankhoz fog ragaszkodni.

Kérem alásan, Tisza Kálmán ur maga bizonyosan Széll Kálmán pénzügyminiszter ural, mint kik által studrozták, mert át kellett studrozni az eszdetet, csak megidőztették, hogy minőm egyezség az az országra néve. Méltóztatassanak visszaemlékezni, maga az országgyűlés előtt a miniszterelnök ur nyilatkozatát ki talna, de bizony telette káros ez, ezt nem vártam volna, de kényszerülve volt ezt megtenni, sőt többet mondot, azt monda, hogy ő az önálló bankhoz kívánt volna ragaszkodni, de a kényszerítés miatt nem ragaszkodhatott. Ebben eléggé el van ítélve, hogy azon egyezkedés, melyet ő kötött, mely soha jobb nem lesz, rosszabb lehet, de jobb nem a mit ő is rosznak mondot, nem jó; hogy egy ilyen egyezkedés elfogadják vagy, hogy még e feltevésem is bizonytalanságba vagyunk; ez kérem inconstitens inconstitens.

A mi a bankot illeti; ki előtt nem ismeretes az ugynevezett májusi stipuláció, szerintem ebbe se volt semmi garancia, de mégis némi bizottsági tagok voltak; hát kérem alásan, nem méltóztatnak tudni a tiszt. biz. tag urak, hogy később maga a miniszterelnök ur feljárdult, hogy miképen huzatott vissza, az ő szerinte a nemzet részére előnyt biztosító stipuláció, (?) ha már attól is, melyet maga is mint legvégsőt látott jónak, s a mihez miniszterelnök köttötte, ha még attól is eltért, hogy lehetne az nekünk jónak ismerni. En én Lengyel J. biz. tagtárs ur eszálkodom, ki jobban, mint akármelyikünk, figyelemmel kíséri a történeteket és ki tiszt tudásával van azoknak és mégis azért nem fogadja el, mert nem tudja, hogy mit fogad el.

Azt tudjuk, hogy rosz már maga a miniszter elnök ur szerint is, hogy ők magok sem szeretik azt tudjuk, hogy a jóvá időben is, a mi szerencsétlenségünkre fog csak történni változtatás; következőképen én igaz, ószinte meggyőződésemmel bítor vagyok abeli meggyőződésemmel kinyilatkozatni, hogy tökéletesen érzett jól felfogott és meghatározott kérdéseknél tekintem ezeket és mindkettővel tisztában lévén; nagyon helyesnek tartom Pestmegye azon indítványát, hogy mint általában elismert rosz a bank és vánterület ne fogadjassék el.

Volna még itt sok, a mit feljegyeztem de patientiával nem akarok vissza élni; de van itt egy mégis, a mit elnem halgathatok. Többeknek szokása az, hogy m u m u s s a l s z o k t a k íjlesztési hajdan mindig muszával íjlesztettek, vagy azzal, hogy egyik vagy másikunk forradalmár, na de azok mind el mennek, mint valóságos és igazán légből kapottak mint egy másik tag irányomban használt hanem már az a engedelmet kérek, nemzetisége való hivatkozása Fogthúy urnak, az egyáltalában nem helyeselhető; mintha bizony az ördög falra festve inkább szaladna, mint fel nem festve és azt, amiből nem tartok tőle, mert nincsen semmi különös eltérés a nemzetiségek között a pénzügyre néve, mivel azok is szivesen kívánják de mégis óhajtanak, hogy azon munusokkal való íjlesztés mindig kerüljenek.

Nem akarom tovább igénybe venni a megye türelmét, röviden meg utjtom a belí kérsémet, hogy az általam tett indítványt egész terjedelmében elfogadják méltóztatassék.

Ezután személyes kérdésben szót kér Fogthúy S. biz. tag reflectálva Gaál M. biz. tag némely kifejezésére, hasonló képen személyes kérdésben kér szót Lévai Márton is, felelni akarván a főispán urnak az ő beszéddre tett megjegyzéseire, azonban a főispán ur által felszólítottatott, mivel, hogy főispán ur azon beszédet nem úgy monda, hogy ezáltal részt vegyen a vitaközásban, vagy azt discussio tárgyává tegye (?)

Hasonló képen Nagy Gábor biz. tag Szabó M. és Gaál M. uraknak ő rá vonatkozó részére tett meg egy pár jegyzést kinek egy kitételét Szabó M. ur helyre igazított, főispán ur, constátálja, hogy mindkettőszől, ugy az elfogadás mint tudomásul vétele mellett a pesti feliratnak ötten nyilatkozta, így a több-

Advertisement for 'Pestben' and 'Hír' newspaper, including contact information for Toth István m. k. asztalosmester, Péterfi 973. sz. 0.

